

Asia: VN/7184/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyen taloudelliseen toimintaan myönnetyn tuen yleisistä edellytyksistä annettuun lakiin liittyvän säädöksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖLLE

Kopioisto ry:n ja Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEKin kirjallinen asiantuntijalausunto

Asia: Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain ja taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain muuttamisesta

Kiitämme mahdollisuudesta lausua asiasta.

Kopioistosta ja AVEKista

Kopioisto ry on esittävien taiteilijoiden, tekijöiden ja kustantajien tekijänoikeusjärjestö, yksityisoikeudellinen yhdistys, jäseninään luovan alan järjestöt. Kopioisto ei käytä julkista valtaa eikä ole valtion viranomainen. Opetus- ja kulttuuriministeriö on hyväksynyt Kopioiston tekijänoikeuslain (404/1961) 26 §:ssä tarkoitetuksi sopimuslissensijärjestöksi useilla tekijänoikeuslain määrittelemillä lissensiointialueilla (voimassa olevat hyväksymispäätökset löytyvät opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivuilta: <https://minedu.fi/sopimuslissenssit>.) Kopioiston asema ja toiminta lissensioivana järjestönä perustuu ensisijaisesti yksittäisten oikeudenhaltijoiden antamiin nimenomaisiin valtuuksiin, joiden käytettävyyttä mainittu sopimuslissenssilainsäädäntö vahvistaa.

Kopioston tekijöille jakamat tekijänoikeus- ja kopiointikorvaukset luovan työn tekijöille olivat vuonna 2018 noin 45 MEUR. Tästä noin 5 MEUR koostuu valtion budjetista maksettavasta hyvitysmaksusta, joka on korvaus teosten yksityisestä kopioinnista. Hyvitysmaksusta puolet tilitetään yksittäisille av-tekijöille ja puolet av-kulttuurin edistämiseen Kopiostossa toimivan audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskuksen AVEK:in kautta. Mitkään näistä korvauksista eivät ole julkisista varoista myönnettävää tukea.

AVEK toimii yksityisoikeudellisen yhdistyksen osana ja edistää tekijänoikeusvaroilla audiovisuaalista kulttuuria tukemalla alan ammattilaisten teoksia, tuotantoja ja hankkeita. AVEKin varat, noin 2,5 MEUR vuodessa, ovat pääasiassa peräisin valtion budjetista maksettavasta yksityisen kopioinnin hyvityksestä. AVEK kanavoi tekijöiden yhteisiin käyttötarkoituksiin tekijänoikeudellisia korvausvaroja audiovisuaalisen kulttuurin alueella. AVEK ei käytä julkista valtaa eikä ole valtion viranomainen.

Painotamme, että kyseessä oleva esitys ei koske Kopioston toimintaa yleisesti eikä Kopiosto myönnä tukia valtion viranomaisten puolesta. Esitys ei myöskään koske AVEKin toimintaa yleisesti, ei esimerkiksi hyvitysmaksukorvausten käyttöä. Esitys koskee ainoastaan AVEKin jakamaa opetus- ja kulttuuriministeriön sille myöntämää erityisavustusta DigiDemo-, CreaDemo/CreMA-ohjelmien toimeenpanoon. Erityisavustuksen vuosittainen määrä on ollut noin 1,4 MEUR. Tukea on vuosittain jaettu noin 120 hakijalle. Erityisavustuksen määrä on vain pieni osuus kaikista AVEKin myöntämistä tuista ja yleisesti AVEKin toiminnasta.

Katsomme, että olisi kohtuutonta, että kaikki esityksen mukaiset velvoitteet koskisivat AVEKia täysimääräisesti. Ottaen huomioon AVEKin valtion viranomaisten puolesta myöntämien tukien vähäinen merkitys AVEKin ja Kopioston koko toiminnassa uudet velvoitteet asettaisivat AVEKille kohtuuttoman suuria kustannuksia, jos ne tulisivat voimaan esityksen nykyisessä muodossa. Siksi Kopiosto ja AVEK toivovat alla kuvattuja muutoksia ehdotukseen.

Yleistä

Pidämme ehdotusta hallituksen esitykseksi ja sen tavoitteita kokonaisuudessaan hyvinä ja tarpeellisina. Yhteinen rekisteri eli yrityspalveluiden asiakastietojärjestelmä on merkittävä parannus nykytilanteeseen, jossa tiedot yritysten saamista tuista ovat hajallaan.

Pidämme myönteisenä, että yhteinen asiakastietojärjestelmä antaisi aiempaa paremmat mahdollisuudet vaikuttavuuden arviointiin. Nykytilanteessa AVEK pyytää tuen hakijalta tietoa de minimis -tuista. AVEKin nykyinen järjestelmä on osoittautunut toimivaksi eikä se ole liiaksi kuormittanut AVEKia tai tuen hakijoita. Nykyinen järjestelmä, johon ei sisälly kokonaisvaltaista tietoa yritysten saamista tuista, ei ole kuitenkaan mahdollistanut tuen vaikuttavuuden ja jatkorahoituksen toteutumisen seurantaa.

Pidämme ehdotuksessa myönteisenä erityisesti sitä, että ehdotus mahdollistaa avoimemman tiedonkulun ja tiedonjaon tukea myöntävien tahojen välillä sekä vaikuttavuuden tutkimisen ja toiminnan määrätietoisen kehittämisen.

Kehitysehdotuksia

1. Rajapinnan avaamisen kustannukset

Kiinnitämme huomiota esityksessä mainittuihin vähäisiin kertaluonteisiin hallinnollisiin tiedonsiirtokustannuksiin eri tukiviranomaisissa perustamisvaiheessa ja ylläpitovaiheessa. Kustannuksia arvioitaessa kustannukset tulisi suhteuttaa tuen myöntäjän toiminnan kokoon. Tosiasiallisesti AVEKin kokoisen toiminnan hakujärjestelmän rajapinnan avaamisen kustannukset ovat vähäistä merkittävästi suuremmat suhteessa AVEKin myöntämiin tukiin. Esityksen piiriin kuuluvien AVEKin tukien jakosumma on tänä vuonna 1,35 MEUR, josta arvioitu kustannus hakujärjestelmän muuttamiseksi olisi jopa 10-15 prosenttia. Esimerkiksi AVEKin jälkeen seuraavaksi pienimmän esityksen mukaisen tuen myöntäjän myöntämät tuet ovat noin 20 MEUR.

Ehdotamme, että tuen myöntäjien olisi mahdollista tallettaa tietoja asiakastietojärjestelmään myös manuaalisesti siten, ettei hakujärjestelmien rajapintoja olisi pakko avata. Tietojen tallettaminen AVEKissa asiakastietojärjestelmään lisää työmäärää tukipäätöksiä käsiteltäessä, mutta asiakastietojärjestelmästä ei aiheutuisi työn lisäksi AVEKissa muita kustannuksia.

2. Tietojen tallettaminen asiakastietojärjestelmään

Ehdotuksen 7 a §:n 1 momentin mukaiset asiakastietojärjestelmään talletettavat tiedot poikkeavat osin AVEKin tukien hakukriteereistä ja niistä tiedoista, joita AVEK on ohjeistanut hakijoita antamaan sopimuksissa. Tulevaisuudessa AVEK voi pyytää hakijoilta 7 a §:n 1 momentin mukaiset tiedot, mutta näiden tietojen kerääminen hakijoilta takautuvasti vuoden 2018 alusta asti annetuista tuista muodostuu ongelmaksi, koska mahdollisesti puuttuvia tietoja ei ole välttämättä enää saatavilla hakijoilta.

Ehdotamme, että yrityspalveluiden asiakastietojärjestelmästä annettuun lakiin ehdotetun siirtymäsäännöksen osalta, jonka mukaan 7a §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot vuoden 2018 alusta lähtien ennen lain voimaantuloa myönnetyistä tuista on talletettava yrityspalveluiden asiakastietojärjestelmään kuuden kuukauden kuluttua lain voimaan tulosta, että 7 a §:n 1 momentin mukaiset tiedot talletetaan asiakastietojärjestelmään takautuvasti ainoastaan siinä laajuudessa kuin ne on kulloisissakin päätösten yhteydessä kerätty.

Uusien tietojen pyytäminen hakijoilta ja näiden tietojen tallettaminen takautuvasti asiakastietojärjestelmään edellyttäisivät AVEKilta lisää henkilöstöresursseja työn tekemiseksi, mikä puolestaan lisäisi AVEKille aiheutuvia kustannuksia.

Pidämme viiden vuoden säilytysaikaa riittävänä tietojen säilytykseen.

3. Tietojen tallettamisen aikataulu tuen myöntämisestä

Ehdotuksen 7 a §:n 2 momentin mukainen 14 vuorokauden määräaika tuen myöntämistä koskevien tietojen tallettamiseen on käytännön syistä liian lyhyt, jos ehdotuksemme mukaisesti tuen myöntäjille annetaan mahdollisuus tallettaa tiedot manuaalisesti asiakastietojärjestelmään yhteensopivien järjestelmien kehittämisen sijaan. Yhteensopivat järjestelmät mahdollistavat nopean tiedonsiirron tuen myöntäjän hakujärjestelmästä asiakastietojärjestelmään, ja tässä yhteydessä esitetty 14 vuorokauden määrä on riittävä. AVEKin tuen hakujärjestelmän muuttamisesta aiheutuvien merkittävien kustannusten välttämiseksi ehdottamamme manuaalinen talletusmahdollisuus vaatii kuitenkin enemmän aikaa. Ehdotamme, että määräaika tietojen manuaaliseen tallettamiseen olisi yksi kuukausi tai 20 työpäivää.

4. Lain voimaantuloaikataulu ja siirtymäsäännös

Mikäli tuen myöntäjät voivat tallettaa tietoja asiakastietojärjestelmään manuaalisesti, uusien tietojen tallettaminen voidaan aloittaa lain ehdotetun voimaantuloaikataulun mukaisesti 1.1.2021. Mikäli asiakastietojärjestelmän ja AVEKin hakujärjestelmän halutaan kuitenkin toimivan yhteisen rajapinnan kautta, ehdotamme rajapinnan rakentamiseksi yhden vuoden siirtymäaikaa lain voimaantulosta.

Ehdotetun siirtymäsäännöksen aikataulu, jonka mukaan 7 §:n 1 momentin mukaiset tiedot on talletettava vuoden 2018 alusta lähtien kuuden kuukauden kuluttua lain voimaantulosta, on liian tiukka, koska AVEKin on hankittava uutta tietoa tuen hakijoilta, jos ehdotuksemme vastaisesti kaikki tiedot tulee tallettaa myös takautuvasti.

Helsingissä 16.1.2020

Kopioisto ry

Audiovisuaalisen kulttuurinedistämiskeskus AVEK (Kopioisto)

Valtteri Niiranen

Ulla Simonen

toimitusjohtaja

johtaja

Simonen Ulla

Kopioisto ry/AVEK - Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus